

Warszawa, 26 października 2018 r.

Komunikat FOR 30/2018: Polska Grupa Lotnicza: podwójna mistyfikacja za pieniądze z Funduszu Reprywatyzacji

- Kiedy uwaga opinii publicznej skupia się na kolejnym strajku pracowników Polskich Linii Lotniczych LOT, niewielu komentatorów analizuje przeobrażenia, jakim za państwowe pieniądze ulega przewoźnik. 10 października LOT oficjalnie stał się częścią państwowej Polskiej Grupy Lotniczej (PGL), która oprócz tego objęła udziały trzech innych spółek (LOT Aircraft Maintenance Services, LS Airport Services i LS Technics).
- Powołanie holdingu ma służyć mocarstwowym planom, jakie rząd PiS ma wobec państwowego przewoźnika, który dzięki temu – a także dzięki wybudowaniu Centralnego Portu Komunikacyjnego – ma być zdolny do konkurowania z europejskimi gigantami.
- W opinii prezesa LOT-u wzorem dla PGL są europejskie grupy lotnicze takie jak Lufthansa, Air France KLM oraz IAG. To podwójna mistyfikacja. Mistyfikacją jest zarówno twierdzenie, że państwowy moloch niczym nie różni się od prywatnego holdingu, jak i teza, że ów państwowy moloch będzie służył czemukolwiek innemu niż stworzeniu zamkniętego układu z udziałem państwowych spółek, w ramach którego jedne państwowe podmioty płacą za błędy innych.
- Rząd PiS dokapitalizował PGL kwotą 1,2 mld zł z Funduszu Reprywatyzacji. To kolejny przykład niezgodnego z pierwotnym przeznaczeniem użycia środków z Funduszu Reprywatyzacji. W 2017 roku rząd wydał z Funduszu Reprywatyzacji na rozbudowę państwowego sektora kwotę ponad 2,1 mld zł. W tym samym roku na zaspokojenie roszczeń byłych właścicieli, czyli pierwotny cel działalności Funduszu Reprywatyzacji, przeznaczono zaledwie 121 mln zł.

Grupy lotnicze w Europie

Na początku stycznia, kiedy rząd powołał PGL, Rafał Milczarski, prezes LOT-u, który przy tej okazji został też prezesem PGL, wysunął argument, że „na podobnej zasadzie na rynku lotniczym działa wiele skonsolidowanych grup kapitałowych, np. Lufthansa, Air France KLM czy IAG”¹.

To pierwsza mistyfikacja, bo Milczarski pominął zasadniczy fakt: wszystkie wymienione przez niego grupy mają przewagę kapitału prywatnego, a ich akcje znajdują się w obrocie giełdowym.

¹ MR: *Lotnicze czempiony utworzą Polską Grupę Lotniczą (komunikat)*, Centrum Prasowe PAP, [http://centrumprasowe.pap.pl/cp/en/news/info/112114,20,mr-lotnicze-czempiony-utworza-polska-grupe-lotnicza-\(komunikat\);jsessionid=tKAdiZUytXMtndI5UYqmm3D1.undefined](http://centrumprasowe.pap.pl/cp/en/news/info/112114,20,mr-lotnicze-czempiony-utworza-polska-grupe-lotnicza-(komunikat);jsessionid=tKAdiZUytXMtndI5UYqmm3D1.undefined) (dostęp: 18 października 2018).

Co prawda w Air France KLM francuskie państwo 14% akcji i 23% praw głosu², lecz grupa jest notowana na giełdach w Paryżu i Amsterdamie w ramach platformy Euronext. Tak samo spółkami giełdowymi są w pełni prywatne Lufthansa oraz IAG. Ta pierwsza jest notowana na giełdzie we Frankfurcie, akcje tej drugiej można nabyć na giełdach w Londynie i Madrycie.

Działając jako spółki giełdowe z przewagą kapitału prywatnego, wymienione przez prezesa LOT-u grupy są każdego dnia oceniane przez inwestorów i zmuszone funkcjonować w sposób o wiele bardziej transparentny niż w pełni państwowy polski przewoźnik, a ich sprawozdania finansowe są publikowane sporo wcześniej niż sprawozdania LOT-u. W tym roku pojawiły się już w drugiej połowie lutego, podczas gdy LOT przesłał swoje sprawozdanie do Krajowego Rejestru Sądowego dopiero 16 lipca.

Absurdem byłoby założenie, że PGL nie będzie trapiąca przez wszelkie bolączki państwowych spółek: że nie będzie służyła rozdawaniu synekur zasłużonym działaczom partyjnym albo że nie będzie kierowała się rachunkiem politycznym zamiast ekonomicznym. Na ten wniosek nie może mieć wpływu chwilowa rentowność LOT-u (w dużej mierze wynikająca z wcześniejszej restrukturyzacji oraz z niskiego kursu dolara i niskich cen paliw w 2017 roku).

Zamknięty układ

Drugą mistyfikacją jest argument za stworzeniem w ramach PGL firmy leasingowej. To przede wszystkim na powołanie tej firmy ma zostać przeznaczona kwota 1,2 mld zł, jaką PGL otrzymała jako kapitał zakładowy z budżetu państwa (w wyniku wspomnianego na początku włączenia do PGL czterech państwowych spółek kapitał własny grupy wynosi razem ok. 2,5 mld zł). Milczarski w kontekście powołania PGL Leasing stwierdził: „Dotychczas z racji braku polskiego podmiotu zajmującego się taką działalnością te zyski zostawały poza granicami naszego kraju. Utworzenie nowej firmy leasingowej wewnątrz PGL pozwoli na pozostawienie tych środków w krwiobiegu polskiej gospodarki”³.

Tego typu marzenia o autarkii są charakterystyczne dla ludzi związanych z obecnym obozem rządzącym: Mateusz Morawiecki co rusz utyskuje na dochody zagranicznych inwestorów, zapominając o ogromnych korzyściach, jakie zagraniczne inwestycje przynoszą polskiej gospodarce⁴, a podczas ostatniego Forum Ekonomicznego w Krynicy Beata Szydło ubolewała nad utratą przez nasz kraj gospodarczej niezależności (największym problemem dla partii rządzącej wydaje się jednak niezależność prywatnych spółek od polityków; stąd kolejne renacjonalizacje, nazywane eufemistycznie „repolonizacjami”).

W przypadku PGL mamy jednak do czynienia z wypowiedzią prezesa grupy, który powinien kierować się rachunkiem ekonomicznym, a nie troszczyć się o mityczny „krwiobieg polskiej

---

² Air France-KLM Group, *Consolidated Financial Statements: January 1, 2017 – December 31, 2017*, s. 59, https://www.airfranceklm.com/sites/default/files/124_afklm_consolidated_financial_statement_2017.pdf (dostęp: 18 października 2018).

³ MR: *Lotnicze czempiony utworzą Polską Grupę Lotniczą (komunikat)*

⁴ Zob. Marcin Zieliński, Aleksander Łaszek, *Piątka Morawieckiego*, Rzeczpospolita, <https://www.rp.pl/Opinie/306079920-Piatka-Morawieckiego.html> (dostęp: 18 października 2018).

gospodarki". Jak się jednak okazuje, polityczni nominaci zatrudnieni w państwowych firmach kierują się interesem obozu rządzącego, któremu zawdzięczają swoją pozycję.

Chociaż wciąż nie znamy szczegółów przyszłego działania PGL Leasing, to możemy podejrzewać, że plan powołania takiej spółki wynika ze struktury floty LOT-u. Otóż LOT w zasadzie nie posiada **własnych samolotów**. Z 54 maszyn, jakimi dysponował na koniec 2017 roku, tylko trzy posiadał na własność – wszystkie trzy to embraery 145, z których LOT nie korzysta od kilku lat i które próbuje od dłuższego czasu bezskutecznie sprzedać⁵. Z pozostałych 51 samolotów 35 jest w leasingu operacyjnym, a 16 w leasingu finansowym⁶. Dla porównania Lufthansa ma w leasingu tylko 15% swojej floty⁷. Zobowiązania LOT-u z tytułu leasingu finansowego wynosiły na koniec 2017 roku 1,9 mld zł⁸, a więc prawie 5 razy więcej niż kapitał własny przewoźnika (394 mln zł⁹). Z kolei za dzierżawienie samolotów w ramach leasingu operacyjnego LOT w ubiegłym roku zapłacił 277 mln zł¹⁰. A zatem kolejne transakcje leasingu prawdopodobnie oznaczałyby dla polskiego przewoźnika istotny wzrost kosztów.

Zapowiedź, że powołanie PGL Leasing ma służyć pozostawieniu pieniędzy „w krwiobiegu polskiej gospodarki”, sugeruje, że celem tego rozwiązania jest to, by LOT mógł brać samoloty w leasing od spółki należącej do tej samej grupy. W takiej sytuacji należy oczekiwać, że odbywałoby się to na preferencyjnych dla LOT-u warunkach (nieuwzględniających ryzyka po stronie leasingodawcy). Jedynym wyzwaniem wydaje się to, by cały schemat wprowadzić w życie w sposób niebudzący zastrzeżeń Komisji Europejskiej, bo – co trzeba podkreślić – LOT niedawno pomoc publiczną otrzymał. W 2012 roku został zasilony z państwowego budżetu kwotą 527 mln zł.

Powstanie firmy leasingowej w ramach PGL odróżniałoby polski holding od innych europejskich linii lotniczych, które biorą samoloty w leasing od niezależnych komercyjnych firm leasingowych – nie wykorzystują do tego celu podmiotów należących do tej samej grupy. W przypadku PGL działalność leasingowa stałaby się właściwie działalnością podstawową, na co wskazuje wysokość kapitałów własnych spółek wchodzących w skład grupy. Z sumy 2,5 mld zł PGL Leasing ma dysponować kwotą 1 mld zł, podczas gdy kapitał własny LOT-u to, jak już wspomniano, niecałe 400 mln zł.

Finansowanie z Funduszu Reprywatyzacji

Wpłata kwoty 1,2 mld zł na kapitał zakładowy PGL to kolejny przykład niezgodnego z pierwotnym przeznaczeniem użycia przez rząd środków z Funduszu Reprywatyzacji. W założeniu środki z tego funduszu miały być przeznaczane na cele związane z zaspokajaniem

---

⁵ Polskie Linie Lotnicze LOT S.A., *Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.*, s. 72.

⁶ *Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.*, s. 38–39.

⁷ Lufthansa Group, *Conference & Roadshow Presentation*, sierpień 2018, s. 44, <https://investor-relations.lufthansagroup.com/fileadmin/downloads/en/charts-speeches/Lufthansa-Roadshow-Presentation-p:Q2-Aug.pdf> (dostęp: 18 października 2018).

⁸ *Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.*, s. 49.

⁹ *Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.*, s. 19.

¹⁰ *Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.*, s. 70.

roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa. Zmieniło się to dopiero wraz z dokonaną 6 lipca 2016 roku zmianą ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji (obecnie: ustawa o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników). Dodany ust. 4c do art. 56 stwierdza, że środki Funduszu Reprywatyzacji „mogą być przeznaczone na sfinansowanie nabycia przez Skarb Państwa, reprezentowany przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, akcji spółek publicznych”¹¹. Później dodano jeszcze możliwość objęcia akcji przez Skarb Państwa.

Następnie 6 grudnia 2017 roku weszła w życie zmiana ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2017, pozwalająca na przeznaczenie kwoty 1,4 mld zł na „na zakup lub objęcie akcji spółek kapitałowych”. To właśnie z tej kwoty sfinansowano pokrycie kapitału zakładowego PGL w wysokości 1,2 mld zł¹².

W 2017 roku na rozbudowę państwowego sektora z Funduszu Reprywatyzacji wydano jednak kwotę większą niż wspomnianą. Łączne wydatki na ten cel wyniosły bowiem ponad 2,1 mld zł. W tym samym roku na zaspokojenie roszczeń byłych właścicieli, czyli pierwotny cel działalności Funduszu Reprywatyzacji, przeznaczono zaledwie 121 mln zł. W konsekwencji stan Funduszu Reprywatyzacji obniżył się z 4,8 mld zł na początku 2017 roku do 3,2 mld zł na koniec roku. W dokonywaniu wydatków sprzecznych z pierwotnym przeznaczeniem rządzącym nie przeszkadza wcale to, że kwota obecnie dochodzonych roszczeń reprivatyzacyjnych przekracza wartość aktywów Funduszu Reprywatyzacji¹³.

---

¹¹ Po późniejszych zmianach przepis ten brzmi: „Środki Funduszu, o którym mowa w ust. 1 [tj. Funduszu Reprywatyzacji – MZ], mogą być przeznaczone na sfinansowanie nabycia lub objęcia przez Skarb Państwa, reprezentowany przez Prezesa Rady Ministrów, akcji spółek publicznych lub akcji spółek kapitałowych, w stosunku do których spółka publiczna jest przedsiębiorcą dominującym”.

¹² Najwyższa Izba Kontroli, *Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe oraz wykonania planu finansowego Funduszu Reprywatyzacji*, Warszawa, maj 2018, s. 28, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,17037.pdf> (dostęp: 18 października 2018).

¹³ *Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe oraz wykonania planu finansowego Funduszu Reprywatyzacji*, s. 7, 28.

Forum Obywatelskiego Rozwoju

FOR zostało założone w 2007 roku przez prof. Leszka Balcerowicza, aby skutecznie chronić wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym. Naszym celem jest zmiana świadomości Polaków oraz obowiązującego i planowanego prawa w kierunku wolnościowym.

FOR realizuje swoje cele poprzez organizację debat oraz publikację raportów i analiz podejmujących ważne tematy społeczno-gospodarcze, a w szczególności: stan finansów publicznych, sytuację na rynku pracy, wolność gospodarczą, wymiar sprawiedliwości i tworzenie prawa. Z inicjatywy FOR w centrum Warszawy i w Internecie został uruchomiony licznik długu publicznego, który zwraca uwagę na problem rosnącego zadłużenia państwa. Działania FOR to także projekty z zakresu edukacji ekonomicznej oraz udział w kampaniach na rzecz zwiększania frekwencji wyborczej.

Wspieraj nas!

Zdrowy rozsądek oraz wolnościowy punkt widzenia nie obronią się same. Potrzebują zaplanowanego, wytężonego, skutecznego wysiłku oraz Twojego wsparcia.

Jeśli jest Ci bliski porządek społeczny szanujący wolność i obawiasz się nierozsądnych decyzji polityków udających na Twój koszt Świętych Mikołajów, wesprzyj finansowo nasze działania.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

W sprawie darowizn, możesz się skontaktować:

Patrycja Satora, dyrektor ds. rozwoju FOR

Tel. 500 494 173

patrycja.satora@for.org.pl

Już dziś pomóż nam chronić wolność - obdarz nas swoim wsparciem i zaufaniem.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

KONTAKT DO AUTORA

Marcin Zieliński

Ekonomista FOR

e-mail: marcin.zielinski@for.org.pl

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR

ul. Ignacego Krasickiego 9A · 02-628 Warszawa · tel. +22 628 85 11

e-mail: info@for.org.pl · www.for.org.pl

[f/FundacjaFOR](https://www.facebook.com/FundacjaFOR) · [t/FundacjaFOR](https://twitter.com/FundacjaFOR)